

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 45/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 4 och 6 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 november 2010 en proposition med förslag till lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 4 och 6 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 254/2010 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Esko Salo, social- och hälsovårdsministeriet

- expert Johan Åström, Finlands Näringsliv
- socialpolitisk expert Pirjo Väänänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- juridisk ombudsman Harri Hellstén, Företagarna i Finland
- kassadirektör Marja-Leena Meriläinen, Metallarbetarnas arbetslöshetskassa
- biträdande direktör Ari Sipilä, Teknologiindustri rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av 4 och 6 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras. Giltighetstiden för lagen ska förlängas med ett år. Syftet med propositionen är att göra det lättare för företagen att anpassa sin verksamhet till ändringar i efterfrågan och att förbättra ställningen för de arbetstagare som är föremål för anpassningsåtgärderna. Genom den föreslagna lagen ska det förfarande fortgå enligt vilket arbetstagare vars arbetstid per vecka har förkortats med en eller flera dagar på grund av permittering ska betalas arbetslöshetsförmåner för permitteringsdagarna. Även för arbetstagare vars

lön har sänkts på viss tid av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker ska den lön som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning bestämmas enligt situationen före lönesänkningen.

Bestämmelserna om arbetslöshetsförmåner för permitteringstiden ska enligt förslaget tillämpas på permitteringar som genomförs mellan den 4 januari 2010 och den 1 januari 2012. Bestämmelserna om lönesänkning tillämpas vid bestämmandet av den lön som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning på basis av löner som intjänats åren 2010—2012.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2011.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Genom en temporär lag ändrades 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa i fråga om året 2010, så att arbetstagare vars arbetstid per vecka på grund av permittering har förkortats med en eller flera dagar för permitteringsdagarna har rätt till full arbetslöshetsdagpenning i stället för jämkad dagpenning. Nu föreslås den temporära ändringen bli förlängd med ett år. Ändringen ska fortfarande bara gälla permitterade med förkortad arbetsvecka. Det räcker att man är permitterad en dag i veckan för att man ska ha rätt till utkomstskydd för arbetslösa. Enligt bestämmelserna om jämkad dagpenning skulle man inte alls få dagpenning, eftersom villkoret är att arbetstiden är förkortad med minst 25 procent. Följden blir dock att dagpenningsbeloppet sjunker för de permitterade vars förvärvsinkomster är under 3 200 euro i månaden och som har permitterats för 2—4 dagar i veckan.

När den temporära lagen stiftades uttryckte utskottet sin oro över konsekvenserna för arbetstagarna i de servicesektorer och andra sektorer där lönerna är låga. Utskottet förutsatte att utvecklingen i fråga om permitteringarna skulle bevakas och att lagen skulle ändras vid behov, om ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa leder till förändringar i sättet att permittera inom andra sektorer också. Förkortad arbetsvecka är en vanlig typ av permittering inom industrin. Men enligt utredning har permitteringar för en dag i veckan inte blivit vanligare inom den offentliga sektorn eller servicesektorerna. Permitteringarna har över lag minskat under det gångna året. Flest permitterade finns det

fortfarande inom tillverkning av metallprodukter, maskiner och anläggningar och elapparater.

Under 2010 har staten med en andel som motsvarar grunddagpenningen deltagit i finansieringen av de inkomstrelaterade arbetslöshetsdagpenningar som betalats ut för permitteringstiden. Nästa år medfinansierar staten inte längre arbetslöshetsförmåner för permitteringstiden, så propositionen påverkar inte statens utgifter. Man räknar heller inte med någon inverkan på arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter, eftersom ändringen inte verkar ha påverkat antalet permitteringar.

Den ekonomiska återhämtningen och sysselsättningsläget ser fortfarande så osäkra ut att antalet permitteringar antagligen fortsatt kommer att vara relativt stort nästa år. Den temporära lagändringen underlättar arbetet för arbetslöshetskassorna i de industribranscher som lider värst av arbetslöshet, snabbar upp utbetalningen av arbetslöshetsförmånerna till arbetslösa och höjer i vissa fall förmånsbeloppet för permitterade. Propositionen innebär också ett års förlängd tid för att en tidsbegränsad lönesänkning som beror på produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker inte ska försämra de inkomstrelaterade arbetslöshetsförmånerna för personer som senare blir arbetslösa. Utskottet ser det som motiverat att förlänga giltighetstiden för den temporära lagen enligt förslaget.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 3 december 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Inkeri Kerola /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Risto Autio /cent
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Håkan Nordman /sv
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Seppo Särkiniemi /cent
Satu Taiveaho /sd
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

RESERVATION

Motivering

Så som det står i motiveringen till lagen och i utskottets betänkande kommer den temporära lagändringen att leda till att dagpenningsbeloppet sjunker för de permitterade vars förvärvsinkomster är under 3 200 euro i månaden och som har permitterats för 2—4 dagar i veckan. Även om lagen i sig underlättar för arbetslöshetskassorna och höjer dagpenningen för de permitterade vars förvärvsinkomster är över 3 200 euro i månaden, kan försämringen inte anses vara acceptabel eftersom den framför allt drabbar servicesektorer där lönerna är låga och arbetstagarna oftast är kvinnor.

Att lagen är temporär och de försämrade förmånerna bara gäller en liten grupp är inte en godtagbar grund för att särbehandla arbetstagare.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att avhjälpa det problem för likabehandlingen som lagförslaget medför och för att samordna undersysselsattas rätt till utkomstskydd för arbetslösa genom att höja arbetstidsgränsen för jämkad dagpenning från 75 till 80 procent och inkomstgränsen till 95 procent.

Helsingfors den 3 december 2010

Erkki Virtanen /vänst
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Satu Taiveaho /sd
Päivi Räsänen /kd